Զ. Տ ԱՐԻ 1767 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 23 ՏՐԻ 1382 – Հ. Տ. 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – Ն. Տ. 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – ՀԻՃՐ. 19 ԲԻՊԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿԱԳՐԵԼ ԱՐ ԵՒ ԻՐԵՆ ԳՈՒՄԱՐԻՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ԹԵՐԹԱՆՈՑ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزتەسی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳՆԱՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Փարիզի գրասենեակ արձակ	160
» » Գրասենեակ » »	80
» » Սեամեակ » »	40
Գաւառաց » Գրասենեակ » »	200
» » Վեցամեակ » »	100
Սաստ երկիրներն տարեկան Հրատար	56
» » վեցամեակ »	28

Դուրս գրուած լրագրոյ ծանրը նախքան գնելութեան վրայ և խմբագրութեան գրկաւ Նամակ կամ դրութիւն եւ լարուի։

Les abonnements sont reçus
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՃԷՖԷՐՍԸՆ ՏԷՅՎԻՍ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆՔ ԵՒ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆՔ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ.—ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՃԷՖԷՐՍԸՆ ՏԷՅՎԻՍԻ մահը, զոր հեռագիրն անցեալ օր ծանոյց, կարգ մը յիշատակներ կը զարթուցանէ, որք անցեալ դարու մը պատկանիլ կը թուին, բայց հակիւ քառորդ դար յառաջ տեղի ունեցած դէպքերու կը վերաբերին։ ՃԷՖԷՐՍԸՆ ՏԷՅՎԻՍ նախագահն էր Միացեալ Նահանգաց հարաւային մասին Դաշնակցութեան ընդդէմ Հիւսիսային Նահանգաց, և այս հանգամանքով գլխաւոր վարիչն եղաւ Ամերիկայի եղբայրասպան պատերազմին, 1861էն մինչեւ 1865։ Բայց Ամերիկայի ներքին վիճակն անկէ ի վեր այնչափ փոխուած և բարւոքած է, որ Հարաւայնոց և Հիւսիսայնոց պատերազմն և ընդ նմին ՃԷՖԷՐՍՈՆ ՏԷՅՎԻՍԻ անունն ի վաղուց մոռցուած են։ Սա 1808ին ծնած էր ի Քէնթիւքի նահանգ, և ազարակագործի մը զաւակն էր։ Կանուխէն զինուորական հակամիտութիւն ցուցնելով, 1828ին Ուէսթ-Փոյնթի զինուորական ակադեմիան մտաւ, և 1828ին եւս ենթասպայութեան աստիճանաւ։ Քանի մը տարիներ զինուորական պաշտօն վարելէ յետոյ, 1835ին մեկնեցաւ բանակէն, և բամպակի մշակութեան սկսաւ ի Միսիսիպի։ 1845ին Դաշնակային Խորհրդարանին երեսփոխան կարգուելով, քաղաքական կենաց մէջ մտաւ։ Միացեալ Նահանգներն իրենց հետ միացնելով զԹէքսաս, ինչպէս կը պահանջէին գերեւարութեան կուսակիցք, ընդ որս Պ. ՃԷՖԷՐՍՈՆ ՏԷՅՎԻՍ, պատերազմ ծագեցաւ Մեքսիկայի և Միաց. Նահանգաց միջև։ ՃԷՖԷՐՍՈՆ ՏԷՅՎԻՍ այս պատերազմին մասնակցեցաւ իբրեւ գնդապետ Միսիսիպիի Նահանգային զօրաց։ Դաշնակցային Ծերակոյտին անդամութիւնը վարելէ ետքն 1851ին հրաժարելով՝ Միսիսիպիի նահանգապետ եղաւ։ Երբ Ֆրանքլին Փիրս Միաց. Նահանգաց Նախագահ ընտրեցաւ, ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ պատերազմական նախարար եղաւ (1853—57,) և այն միջոցին մեծապէս բարւոքեց Ամերիկեան Միութեան (Միացեալ Նահանգաց) զինուորական վարչութիւնն։

* *

Այս պահուս սահմանադրական ծանր խնդիրներ կը յուզուէին երկրին մէջ։ Հարաւային Նահանգներն իրենց նիւթական բարեկեցութիւնը կը պարտէին գերեւաց աշխատութեան, զոր իրենց ագարակաց մէջ չարաչար կ'աշխատցնէին դրաստի պէս, մինչ հիւսիսային Նահանգներն ո՛չ այնչափ մշակութեամբ որչափ արհեստիւ կ'ապրէին, և պէտք չունէին գերեւաց աշխատութեան, զոր կը դատապարտէին։ Բայց որովհետեւ Ամերիկեան Նահանգներն ի սկզբանէ անտի ինքնօրէն են, և իրարու ներքին գործերուն չեն կըրնար խառնուիլ, հիւսիսային Նահանգները չէին կրնար միջամտել Հարաւայնոց գերեվաճառական գրութեան։ Գերեւաց կուսակիցք իրենց նիւթական շահերը պաշտպանելու համար նոյն իսկ Հին Կտակարանէն փաստեր ի մէջ կը բերէին, և սոսկ վերացական փաստերու առջեւ տեղի տալու երեւոյթ չունէին բնաւ։ Հարաւային Նահանգներն՝ աւելի յառաջ երթալով՝ գերիներ կ'ուզէին մուծանել այնպիսի երկրաց մէջ եւս ուր ցայն վայր գերութիւն չկար։ Ատի ծագեցաւ սահմանադրական մեծ խնդիր մը։ Քանասի Նահանգը պիտի կազմակերպուէր, և խնդիր էր թէ գերութիւնը գոյութիւն կրնա՞ր ունենալ ի Քանսաս թէ ոչ։ Հիւսիսայինք կը պնդէին թէ դրժբախտապէս օ՛րչափ ալ գերութիւն գոյութիւն ունենայ Նահանգաց ոմանց մէջ, ամերիկեան ժողովուրդն այդ հակամարդկային դրութեան դէմ ծանալուումը պէտք է արգիլէ։ Հարաւայինք կը պատասխանէին թէ նորակազմ Նահանգաց մէջ գերիներ մուծանելով գերեւաց թիւն աւելցուցած չեն լինիր, և բաց ատի ամեն Նահանգ այս խնդիրն ինք պէտք է որոշէ իրեն համար։ Այսպէս, Հիւսիսայինք դաշնակցական վերհսկողութեան դատը կը պաշտպանէին և Հարաւայինք՝ Նահանգային վերհսկողութեան։ Առաջնոց համար վերհսկողութիւնը կամ գերակշիռ կամքը կը կայանար բովանդակ ամերիկեան ազգին մեծամասնութեան մէջ, և վերջնոց համար՝ անձնիւր Նահանգի մէջ։ Ամերիկեան Սահմանադրութեան մէջ երկու հիմնական սկզբունքներ կան, ազգային միութեան սկզբունքն և Նահանգային անկախութեան սկզբունքն։ Հիւսիսայինք առաջնոյն վրայ կը պնդէին, Հարաւայինք վերջնոյն վրայ։ Այս սկզբունքներ ի ծայրայեղութիւն տարուելով, գերութեան խնդրոյն վրայ իրարու բախեցան վճռական կերպիւ։ Ամերիկացիք կ'ըսեն որ եթէ գերութիւնէ օգտուողներն Հիւսիսային Նահանգները լինէին, ասոնք պիտի պաշտպանէին գերութիւնն ընդդէմ Հարաւայնոց, ինչպէս Հիւսիսային Նահանգները կ'օգտուէին պաշտպան – գրութիւնէն՝ իրենց գործարանաց համար, և հետեւապէս պաշտպան-գրութեան յարեալ էին և են, մինչ Հարաւայինք ազատ-փոխանակութեան կուսակից էին և են՝ իրենց հողային և արհեստական արտադրութիւնները նպաստաւոր պայմանաց մէջ արտածելու և արհեստական նիւթերն ածան դնելու համար։ Խնդիրն աւելի նիւթական շահու քան մարդասիրութեան խնդիր էր։

* *

Երկու իրողութիւններ դահավիժեցին դէպքերը։ Դատի մը առթիւ Ամերիկեան Միութեան Գերագոյն Ատեանն որոշեց թէ ըստ Սահմանադրութեան սեւամորթք քաղաքացի չեն, այլ իբրեւ ստացուած ք պէտք է նկատուին։ Այս վճիռ որ գերութիւնն իւր նոզկալի մերկութեան մէջ կը ցուցնէր՝ խորապէս յուզեց հիւսիսայնոց զգացումը։ Գերիներ ազատելու համար հարաւային Նահանգ մը մնողք քանի մը հիւսիսայնոց ի կախազան հանուին՝ աւելի եւս գրգռեց կիրքերն։ Հարաւայինք պնդեցին թէ իրենց անկախութիւնը պահպանելու համար պէտք է բաժնուին հիւսիսայիններէն և զատ Տերութիւն կազմեն։ Հիւսիսայնոց մէջ ոմանք Միութեան պահպանումը կը պաշտպանէին, և ուրիշներ կ'ըսէին թէ գերի պահող այս Հարաւայնոց հետ դաշնակցութենէ հիւսիսայինք բան չեն շահիր, և պէտք է թողուլ որ բաժնուին երթան։ Այս վիճաբանութեանց մէջտեղ Նախագահի ընտրութիւն կատարուելով, գերութիւնն տաղ Պ. Արբրահամ Լինքոլն Նախագահ ընտրեցաւ ընտրողական ժողովի քուէից մեծամասնութեամբ, բայց իրաք ժողովրդային քուէից փոքրամասնութեամբ։ 1860ի դէպ ի վերջն, Հարաւային Բարոյական Նահանգային համագումար ժողովը միաձայնութեամբ որոշում մը քուէարկելով, Դաշնակցային Խորհրդանին մէջ ի Ուաշինկթըն ունեցած պատգամաւորներն ետ կանչեց, և Ամերիկեան Միութենէն բաժնուեցաւ։ Հետզհետէ իւր օրինակին հետեւեցան Միսիսիպի, Ֆլորիտա, Այլապամա, Ճիորճիա և Լուիզիանա։ Ասոնք զատ Պոտոմիաք, զատ Դաշնակցութիւն մը կազմեցին, և 1861 փետրուարին իրենց Նախագահ ընտրեցին զՃԷՖԷՐՍՈՆ ՏԷՅՎԻՍ։ Ի սկզբան կը յուսացուէր թէ այս բաժանումն խաղաղապէս տեղի պիտի ունենար։ Բայց ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ կը դուշակէր թէ Հիւսիսայինք անվճռ չպիտի հաւանին այս բաժանման, և իւր դուշակութիւնն շուտով իրացաւ։

Սըմթը բերդն Հարաւայնոց հողին վրայ, բայց հիւսիսային դաշնակցային պահակաղօրաց ձեռքը կը գրաւուէր։ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը խոստացաւ ետ քաշել իւր զօրքերը, բայց յետոյ կարծիքը փոխելով ձեռքի տակէ բերդը զօրացնել սկսաւ։ Հարաւայինք, քանի որ բաժնուած էին Հիւսիսէն, իրենց ձեռաց մէջ ուզէին ունենալ այս բերդ, և անոր վրայ յարձակեցան։ Ակէ սկսաւ պատերազմն։ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը Ռիչմընտի (Հարաւայնոց) կառավարութեան պատասխանեց յայտարարութեամբ մը, որով 75,000 զօրք զինուց ներքեւ կը կոչէր։ Այս յայտարարութեան հրատարակուելուն պէս, Վիրճինիոյ, հիւսիսային Քարոլինիոյ, Թէնէսիի և Արքանսասի Նահանգներն ևս բաժնուեցան Միութենէն, և Հարաւային Դաշնակցութեան յարեցան։

* *

Այս պայմանաց մէջ, ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ շատ դժուար պաշտօն մը կը ստանձնէր։ Նոր պետութիւն մը հարկ էր կազմակերպել իւր ամեն մասերով, և միանգամայն մեծ պատերազմ մը պէտք էր մղել ա՛նպիսի թշնամւոյ մը դէմ, որ թէ թուով, թէ սպառազինութեան և թէ հարստութեան տարբերութիւնն ունէր զի Հիւսիսային Նահանգներն այս ամեն նկատմամբ գերի վեր էին Հարաւայիններէն։ Բայց հարաւայինք, թէեւ թուով սակաւ, թէեւ գէշ զինեալ, բայց կարիճ մարդիկ էին, քանի որ միշտ լեռներու և դաշտերու վրայ աշխատելով և բազմաթիւ գերիներ կառավարելով, խիստ կեանքի մը վարժուած և իրենք զինուոր էին։ Նոր հիմ այս հանգամանաց, պատերազմն ի սկզբան Հարաւայնոց համար յաջող գնաց։ Իրենց սպարապետը՝ Լի՝ կարեւոր յաղթութիւններ տարաւ, և մէկ երկու անգամ քիչ մնաց որ ի Ուաշինկթըն մտնէր։ Հարաւայնոց յաջողութիւնը պակ մը ա՛յն ասոնց ապահովեալ երեւցաւ որ Պ. Կլատսթոն չվարանեցաւ բանախօսութեան մը մէջ յայտարարել թէ «ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ յաջողած է նոր ազգ մը (պետութիւն մը) հիմնել»։ Բայց հիւսիսայինք շուտով կազմակերպեցան, գործարաններէ և վաճառատուներէ եկած երիտասարդներ ամենայն եռանդեամբ զինուորական մարզանք սովորեցան, և նախագահ Լինքոլն որ գերութեան ջնջման դատն առանց վերապահութեան ձեռք առած էր, Հարաւայնոց գերիներն ազատ հռչակելէ և Ամերիկեան Միութեան մէջ գերեվարութեան գրութիւնն խստագոյն արգիլելէ յետոյ, ամենայն զօրութեամբ բանակ բանակի վրայ հանեց, պաշտօնական ըրաւ թէ կարող կամ ընտրեալ զօրագլուխներն, որք պահանջուած ազգութեամբ չէին մտքաներ Հարաւայնոց դէմ, և բախտ ունեցաւ քանի մը ճարտար ռազմագէտներ գտնելու, որոց գլխաւորը, Զօր. Կրանթ, կրցաւ Լի զօրապետն դէմ ճակատել։ Հիւսիսայինք իրենց նաւատորմիղ պաշարեցին Հարաւային Նահանգաց ծովեզերքն, որով սոքա չկրցան իրենց բերքերն օտար երկիր ղրկել և ի փոխարէն դրամ և ապրանք ընդունիլ։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ զօրք միշտ կը գտնէր, բայց հետզհետէ զէնք, ռազմամթերք, ուտելիք և հագուստ պակսեցան։ Հարաւայինք կը գանգատէին թէ իրենց բանակն անօթի կ'աղօթէ, մինչ հիւսիսային բանակը կուշտուկուշ կ'ուտէ երկիր։ «The Southern Army prays, the Northern Army preys»։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ կը յուսար եթէ ա՛չ վերջնական յաղթութիւն չունի, գէթ երկար պատերազմաւ մը ձանձրացնել հիւսիսայիններն, և պահպանել Հարաւային Դաշնակցութիւնը։ Բայց հիւսիսայինք զգացին թէ այս քաղաքային պատերազմին վճռական յաղթութեամբ մը վերջ տալ ա՛չ միայն ընկերական և մարդասիրական տեսութեամբ այլ և քաղաքական տեսութեամբ անհրաժեշտ է, ցոյց տալու համար թէ մեծ ճդնաժամի մը մէջ ամերիկեան ազգը կարող է զինուորական, դրամական և վարչական բոլոր այժերը գտնել և ձեռնարկեալ պատերազմն յաջողութեամբ ի գլուխ հանել։ Լինքոլն աշխարհի առջեւ այս ապացոյցը փայլուն կերպիւ ընծայելու սփոփանքն ունեցաւ բոլոր այն արիւնռուչտ ճակատամարտներէ ետքն, որ ամերիկեան արիւնը գետի պէս հոսեցուցին ի ձեռն ամերիկացի հայրենակցաց։ Բայց պատերազմին չորրորդ տարւոյն մէջ, Կրանթ և ընկերք յաջողցան ամեն կողմէ պաշարել հարաւային այժերն, և երեք աւուր կատաղի ճակատամարտ մ'ետքը Լի անձնատուր եղաւ Կրանթի, որ յաղթական մնաց ի Ռիչմընտ։

* *

Հակիւ թէ այս պատերազմ հիւսիսայնոց յաղթութեամբ վերջացաւ, և ահա թատրոնի մէջ Լինքոլն սպանեցաւ գերասանի մը ձեռամբ։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ փախաւ Ռիչմընտ։ Ամբասանեցաւ իբրեւ մեղսակից Լինքոլնի սպանման, և սոքա յաջորդ ճոնսն հարիւր հազար տոլար խոստացաւ Հարաւայնոց Նախկին Նախագահը բռնողին։ Վեց շաբաթ ետքը ձերբակալեցաւ, բայց այս բացառիկ մարդուն համար բացառիկ պատուարութիւն մը չկրցաւ գտնուիլ, և երկու տարի բանտարկեալ մնալէ ետքն արձակեցաւ։ Մեղսակցութիւնը չէր կըրցած ապացուցուիլ, բայց ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ ի սպառ մերժուեցաւ ամեն քաղաքական պաշտօններէ։ Պահ մը յեւրոպա ուղեւորեցաւ, Ցետոյ Ամերիկա թէքսասի երկաթուղոյ մը շինութեան ճարտարէտ եղաւ, և ի վերջոյ կենաց ապահովագրութեան ընկերութեան մը անօրէնութիւնը վարեց։ Տիկին մը որ սքանչացած էր իւր վարչական տաղանդին և զինուորական կորովին գեղեցիկ ապարակ և ապարանք մը նուիրեց իրեն, և հոն, ի Նիւ-Օռլէանս, իւր կեանքը վերջացուց, գրեթէ կուրացեալ։ Քանի գրագէտ մը չէր, բայց Հարաւայնոց քառամեայ Պատերազմաց պատմութիւնը գրեց, և գրեթէ մինչեւ վերջն համոզեալ մնաց Հարաւայնոց դատին արդարութեան։ Պ. Բիլվլէնտի վարչութեան օրով, որ հարաւայնոց կուսակցութեան ներկայացուցիչ էր, ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ պահ մը գուրս եկաւ առանձնութենէն, պայմաններ ընելով և ճառեր խօսելով հարաւային Նահանգաց մէջ, բայց Հարաւայնոց ռամկավարական կուսակցութիւնը, հին կիրքերը չգրգռելու համար, չուտով լռեցուց զՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ։ Բարեբախտ են Ամերիկացիք քանի որ այս արիւնալի յիշատակներն այժմ իրրեւ անցած գացած հին պատմութիւն մը կը յիշեն, զի՝ ըստ գուշակութեան Լինքոլնի՝ թափուած արիւնն արդասաւոր ցող մ'եղած է, որ՝ ազատութեան արեգակին ներքեւ՝ աճեցուցած զարգացուցած է ամերիկեան ազգը։ Միացեալ Նահանգներն ամեն ժամանակէ աւելի զօրաւոր են, հոն ուր քառորդ դար յառաջ գերութիւն կար՝ աշխարհի ամենէն ազատ երկիրը կը տեսնենք այժմ, և ամերիկեան Միութիւնը կը բաղկանայ շատ մը Նահանգներէ յորոց ոմանք աւելի բազմամարդ և աւելի հարուստ են քան Լինքոլնի ատենը։ Ամերիկեան Միութեան մեծ պատերազմ մը պէտք էր մղել ա՛նպիսի թշնամւոյ մը դէմ, որ թէ թուով, թէ սպառազինութեան և թէ հարստութեան տարբերութիւն ունէր։ զի Հիւսիսային Նահանգներն այս ամեն նկատմամբ գերի վեր էին Հարաւայիններէն։ Բայց հարաւայինք, թէեւ թուով սակաւ, թէեւ գէշ զինեալ, բայց կարիճ մարդիկ էին, քանի որ միշտ լեռներու և դաշտերու վրայ աշխատելով և բազմաթիւ գերիներ կառավարելով, խիստ կեանքի մը վարժուած և իրենք զինուոր էին։ Նոր հիմ այս հանգամանաց, պատերազմն ի սկզբան Հարաւայնոց համար յաջող գնաց։ Իրենց սպարապետը՝ Լի՝ կարեւոր յաղթութիւններ տարաւ, և մէկ երկու անգամ քիչ մնաց որ ի Ուաշինկթըն մտնէր։ Հարաւայնոց յաջողութիւնը պակ մը ա՛յն ասոնց ապահովեալ երեւցաւ որ Պ. Կլատսթոն չվարանեցաւ բանախօսութեան մը մէջ յայտարարել թէ «ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ յաջողած է նոր ազգ մը (պետութիւն մը) հիմնել»։ Բայց հիւսիսայինք շուտով կազմակերպեցան, գործարաններէ և վաճառատուներէ եկած երիտասարդներ ամենայն եռանդեամբ զինուորական մարզանք սովորեցան, և նախագահ Լինքոլն որ գերութեան ջնջման դատն առանց վերապահութեան ձեռք առած էր, Հարաւայնոց գերիներն ազատ հռչակելէ և Ամերիկեան Միութեան մէջ գերեվարութեան գրութիւնն խստագոյն արգիլելէ յետոյ, ամենայն զօրութեամբ բանակ բանակի վրայ հանեց, պաշտօնական ըրաւ թէ կարող կամ ընտրեալ զօրագլուխներն, որք պահանջուած ազգութեամբ չէին մտքաներ Հարաւայնոց դէմ, և բախտ ունեցաւ քանի մը ճարտար ռազմագէտներ գտնելու, որոց գլխաւորը, Զօր. Կրանթ, կրցաւ Լի զօրապետն դէմ ճակատել։ Հիւսիսայինք իրենց նաւատորմիղ պաշարեցին Հարաւային Նահանգաց ծովեզերքն, որով սոքա չկրցան իրենց բերքերն օտար երկիր ղրկել և ի փոխարէն դրամ և ապրանք ընդունիլ։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ զօրք միշտ կը գտնէր, բայց հետզհետէ զէնք, ռազմամթերք, ուտելիք և հագուստ պակսեցան։ Հարաւայինք կը գանգատէին թէ իրենց բանակն անօթի կ'աղօթէ, մինչ հիւսիսային բանակը կուշտուկուշ կ'ուտէ երկիր։ «The Southern Army prays, the Northern Army preys»։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ կը յուսար եթէ ա՛չ վերջնական յաղթութիւն չունի, գէթ երկար պատերազմաւ մը ձանձրացնել հիւսիսայիններն, և պահպանել Հարաւային Դաշնակցութիւնը։ Բայց հիւսիսայինք զգացին թէ այս քաղաքային պատերազմին վճռական յաղթութեամբ մը վերջ տալ ա՛չ միայն ընկերական և մարդասիրական տեսութեամբ այլ և քաղաքական տեսութեամբ անհրաժեշտ է, ցոյց տալու համար թէ մեծ ճդնաժամի մը մէջ ամերիկեան ազգը կարող է զինուորական, դրամական և վարչական բոլոր այժերը գտնել և ձեռնարկեալ պատերազմն յաջողութեամբ ի գլուխ հանել։ Լինքոլն աշխարհի առջեւ այս ապացոյցը փայլուն կերպիւ ընծայելու սփոփանքն ունեցաւ բոլոր այն արիւնռուչտ ճակատամարտներէ ետքն, որ ամերիկեան արիւնը գետի պէս հոսեցուցին ի ձեռն ամերիկացի հայրենակցաց։ Բայց պատերազմին չորրորդ տարւոյն մէջ, Կրանթ և ընկերք յաջողցան ամեն կողմէ պաշարել հարաւային այժերն, և երեք աւուր կատաղի ճակատամարտ մ'ետքը Լի անձնատուր եղաւ Կրանթի, որ յաղթական մնաց ի Ռիչմընտ։

* *

Հակիւ թէ այս պատերազմ հիւսիսայնոց յաղթութեամբ վերջացաւ, և ահա թատրոնի մէջ Լինքոլն սպանեցաւ գերասանի մը ձեռամբ։ ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ փախաւ Ռիչմընտ։ Ամբասանեցաւ իբրեւ մեղսակից Լինքոլնի սպանման, և սոքա յաջորդ ճոնսն հարիւր հազար տոլար խոստացաւ Հարաւայնոց Նախկին Նախագահը բռնողին։ Վեց շաբաթ ետքը ձերբակալեցաւ, բայց այս բացառիկ մարդուն համար բացառիկ պատուարութիւն մը չկրցաւ գտնուիլ, և երկու տարի բանտարկեալ մնալէ ետքն արձակեցաւ։ Մեղսակցութիւնը չէր կըրցած ապացուցուիլ, բայց ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ ի սպառ մերժուեցաւ ամեն քաղաքական պաշտօններէ։ Պահ մը յեւրոպա ուղեւորեցաւ, Ցետոյ Ամերիկա թէքսասի երկաթուղոյ մը շինութեան ճարտարէտ եղաւ, և ի վերջոյ կենաց ապահովագրութեան ընկերութեան մը անօրէնութիւնը վարեց։ Տիկին մը որ սքանչացած էր իւր վարչական տաղանդին և զինուորական կորովին գեղեցիկ ապարակ և ապարանք մը նուիրեց իրեն, և հոն, ի Նիւ-Օռլէանս, իւր կեանքը վերջացուց, գրեթէ կուրացեալ։ Քանի գրագէտ մը չէր, բայց Հարաւայնոց քառամեայ Պատերազմաց պատմութիւնը գրեց, և գրեթէ մինչեւ վերջն համոզեալ մնաց Հարաւայնոց դատին արդարութեան։ Պ. Բիլվլէնտի վարչութեան օրով, որ հարաւայնոց կուսակցութեան ներկայացուցիչ էր, ՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ պահ մը գուրս եկաւ առանձնութենէն, պայմաններ ընելով և ճառեր խօսելով հարաւային Նահանգաց մէջ, բայց Հարաւայնոց ռամկավարական կուսակցութիւնը, հին կիրքերը չգրգռելու համար, չուտով լռեցուց զՃԷՖ. ՏԷՅՎԻՍ։ Բարեբախտ են Ամերիկացիք քանի որ այս արիւնալի յիշատակներն այժմ իրրեւ անցած գացած հին պատմութիւն մը կը յիշեն, զի՝ ըստ գուշակութեան Լինքոլնի՝ թափուած արիւնն արդասաւոր ցող մ'եղած է, որ՝ ազատութեան արեգակին ներքեւ՝ աճեցուցած զարգացուցած է ամերիկեան ազգը։ Միացեալ Նահանգներն ամեն ժամանակէ աւելի զօրաւոր են, հոն ուր քառորդ դար յառաջ գերութիւն կար՝ աշխարհի ամենէն ազատ երկիրը կը տեսնենք այժմ, և ամերիկեան Միութիւնը կը բաղկանայ շատ մը Նահանգներէ յորոց ոմանք աւելի բազմամարդ և աւելի հարուստ են քան կարգ մը եւրոպեան կառավարութիւններ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզ, 11 դեկտ.— Երեսփ. ժողովի մէջ Պ. Ղուաժուա թոյլատուութիւն խնդրեց կառավարութեան հարցապնդումմ մ'ուզղելու գրամական խնդրոյն վրայ։ Ելմնական Նախարարը պատասխանեց թէ ֆրանսական կառավարութիւնը մտադիր չէ լատինական միութեան պայմանագիրը խզելու։ Հարցապնդումը մէկ ամիս յետաձգեցաւ։

—Վիեննա, 11.—Փեշտ կը ծանուցանէ թէ աւստրիան և մաճառ կառավարութեանց միջեւ ի մեծոյ բանակցութիւնք պիտի սկսին գրամական խնդիրը կարգադրելու համար։ Հունգարիա կ'առաջարկէ որ ֆրանքն ընդունուի իբրեւ գրամական միութիւն։

—Փեշտ, 11.—Մաճառ կառավարութիւնը խորհրդարանին մատոյց ծրագիր մը Քրաքով-Փրզէմիսլի և Լեմբերկի միջեւ կրկին գծով երկաթուղւոյ մը շինութեան համար, (զոր ռազմագիտական տեսակէտով մեծապէս կարեւոր կը համարի պատերազմական նախարարութիւնը)։

ՏԱՆԿՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Փարիզ, 11.—Բժշկաց տեղեկագիրք կը հաստատեն թէ Լուվրի վաճառատանց մէջ տիրող հիւանդութիւնը ծանր համաճարակ մը չէ, այլ տարափոխիկ հարբուխ է (grippe, որ Փեթերսպուրկի համաճարակին տրուած անունն է,) յորմէ վարակեալ են նոյն վաճառատանց պաշտօնէից մեծագոյն մասը։ Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ տարափոխիկ հարբուխը կը ճարակի կեդրոնական շուկայից մէջ, և քանի մը դեպքեր ալ դիտուած են կեդրոնական վարժարանին մէջ։ Բայց ծանր հիւանդութիւն մը չէ։

—Պերլին, 11.—Գերման կառավարութիւնը Ռայխսթակին մատոյց Սպիտակ Տեառ մը, 123 պաշտօնագրեր պարունակող, որովք կը պաշտպանէ իւր ձեռք առած միջոցներն ընդդէմ խողից և խողեղենաց ներածման ի Գերմանիա, և կը ցուցնէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիոյ և Հոլանտայոյ տնօրինութիւնները գերմանական դուրսից ներածման դէմ։ Սոյն պաշտօնագրաց կցեալ վերջին վճռագիրը կը ցուցնէ թէ Բրուսիոյ մէջ արջառատը մեծապէս նուազած է։

—Պերն, 11.—Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհուրդն 1890 տարւոյ համար Զուիցերական Դաշնակցութեան նախագահ ընտրեց զՊ. Ռիւշոնէ, արմատական։

—Երեսուն միլիոն ֆրանքի պուլկարական փոխառութեան պայմանագրոյն համեմատ, Զարիպրոտ-Սոֆիա-Վաքարէլի և Պուրկաս-Եամպոլիի երկաթուղիք դրաւ դրուած են Վիեննայի Լէնտերպանք և Ունիոնպանք դրամատանց, տոկոսաց և գլխամասի վճարման համար։ Եթէ պուլկար կառավարութիւնը չվճարէ կտրօնները և պարգեւները մինչեւ վեց ամիս, փոխառու-

---

—» 22 «—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱՄԽ

ՄԱՍԸՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

—Ես ալ շատ լաւ կը յիշեմ այդ գիշերը, պարոն։ Ձեր զաւակաց մին մահուանէ ազատեցի։

—Եւ այդ մանկան կեանքը փրկելու համար ամենէն վատ եւ ամենէն ոճրական պայմանն առաջարկած էք խելացեղ մօրը։ Դժբաղդ կինը հարկադրուեր է ընդունիլ։

—Ա՜հ, այդ ալ գիտէք եղեր։

Երկու մարդիկ սոսկալի կերպով դրժգունած էին, սակայն հանդարտ կը մնային։ Կարծես իրարու հետ դրամական խնդրոյ մը վրայ կը վիճաբանէին, և կամ թէ պարզապէս հիւանդի մը այցելութիւնն ընդունած էր բժիշկն, ինք հարցաքննելով, հիւանդը պատասխանելով։

—Զոփոի ըսեմ ձեզ, շարունակեց կոմսը, թէ անարդներէն ամենէն անարդն էք, թէ անգթութեան եւ վատութեան այդպիսի օրինակ մը չէ տեսնուած երբէք։ Այս մ'սին ձեր կարծիքը կազմած էք, այնպէս չէ՞։ Իսկ իմ կարծիքս եթէ ուզեմ յայտնել ձեզ, պէտք է որ երեսնիդ թքքնեմ։

—Ես վրէժս լուծեցի։ Եթէ հարկ է վերսկսիլ, կը վերսկսիմ։ Իմ վրժխնդրութիւնս կատարեալ չէր, քանի որ անգիտակ էիք ըրածիս։ Այժմ կատարեալ է, քանի որ ամեն բան իմացած էք։

—Կը գուշակէք թէ ինչո՛ւ համար հոս եկած եմ ես...

—Շիտակը ո՛չ։ Կը հաճէի՞ք յայտնել ինձ։ Բազում հիւանդներ ունիմ այցելելիք։ Ժամն եղանակին մէջ ենք եւ այնքան աղքատներ կան գաւառին մէջ։ Վայրկեաններս թանկագին են եւ պիտի խնդրէի որ ժամավաճառ չընէք զիս։

—Զձեզ սպաննելու եկած եմ։

—Այսպէս կանո՞ն է, ըսաւ տոքթորն հեգնութեամբ։

—Կ'ըմբռնէք անշուշտ թէ անցած դարցածներէն յետոյ, երկուքնուս մէկը մեռնելու է։

—Դուք գուցէ այնպէս կ'ըմբռնէք։ Իսկ ես ո՛չ։ Մինչեւ իսկ պիտի յարեմ թէ տեսակ մը հաճոյք պիտի զգամ յետ այսորիկ ձեզ հանդիպիլ եւ ձեր դէմքին վրայ կարդալ իմ վրայ կազմած գաղափարնիդ։ Հաճոյք մը որմէ զրկուած էի ցարդ։

—Երկուքնուս մէկը պիտի մեռնի, կըսեմ ձեզ։ Հարկ է գրգռեալ զձեզ՝ որպէս զի տիպարիք մեռնամարտիլ հետս։

—Ես չեմ մեռնամարտիր։ Տիմարութիւն է։

—Վա՛տ եւ անա՛րդ արարած։

—Քանի որ ձեր կարծիքը կազմած էք եւ զիս վատ կը համարիք, չեմ ուզեր սուտ հանել զձեզ՝ հետերնիդ մեռնամարտելով։

—Պիտի մեռնամարտիս թերեւս, երբ ապտակեմ զքեզ, թշուառակա՛ն, եւ կամ մարդկանց ստորնագոյնը պիտի ըլլաս։

Եւ կոմսն՝ իր հուժկու եւ վրէժխնդիր ձեռքով ապտակ մը զարկաւ բժշկին երեսին։

Տոքթորը աչքերը փակեց եւ ընկրկեցաւ։ Շրթունքները փրփրեցան։ Աչքերն արիւնով լցուած էին, երբ բացաւ զայնս։ Խենթ մը դարձեր էր։

—Մտիկ ըրէ՛, Վիլլատոն, ես վատ չեմ, կը հաւատամ ձեզ։ Դու քաջ գիտես։ Արդէն մեռնամարտած եմ քեզի հետ։ Բայց եթէ այս անգամ չեմ ուզեր վտանգիդ ենթարկել կեանքս, պատճառն այն է որ կ'ատեմ զքեզ։ Ձեմ ուզեր սպաննել զքեզ։ Ես ալ մեռնիլ չեմ ուզեր, որովհետեւ կուզեմ վրիժառութիւնս վայելել։ Այս պահուս ինձ ըրած տարգանքդդ աւելի մեծ անարգանք մը չիկայ։ Եւ սակայն, տե՛ս, պաղարիւնութիւնս չկորուսի։ Զպիտի մեռնամարտիմ։ Դնա՛։ Այս խորհուրդը կուտամ քեզ։ Թերեւս կարենաս սպաննել զիս, բայց ես զգուշական միջոցներ ձեռք պիտի առնում։ Իմ մեռնելէս վերջը, բաւական տեղեկութիւններ պիտի գտնեն զքեզ անհանգիստ ընելու համար։ Ուրեմն վերջացուցինք։

Կոմսը մտրակը ձ

ՄԱՐՏ 1 ԹՎԱԿԱՆ 1889 ՓԱՐԻԶ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ամենայն զարգացեալ ազգերի մեջ դատարանները ունին մեծ նշանակություն։ Դատարանները ոչ միայն հանդիսանում են հանցագործությունների դեմ պայքարող գործիքներ, այլև դաստիարակիչներ։ Դատարանները ոչ միայն պատժում են հանցագործները, այլև դաստիարակում են հասարակությունը։ Դատարանները ոչ միայն պաշտպանում են անձերի և գույքի անձեռնմխելիությունը, այլև դաստիարակում են հասարակությունը

Tiflis (Caucase-Russie) Rédaction du journal illustré ARDZAGANK

ԱՐԴԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ

Ամսագրի «ԱՐԴԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ» մասնաբաժնի համար նամակները, գրքերը, գրախոսությունները, գրաքննությունները, գրքերի գները, գրքերի գովազդները, գրքերի հրատարակչությունները, գրքերի գրավաճառները, գրքերի գրավաճառների գները, գրքերի գրավաճառների հասցեները, գրքերի գրավաճառների գրքերի գները, գրքերի գրավաճառների գրքերի գները, գրքերի գրավաճառների գրքերի գ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

«ՓԻՆԻՔՍ»

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳՆ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լնդնոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, ոսկի հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան ոչխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգն. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթասուց համար։

31

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյց կրած ենթամներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » » 10,069,700

Ընկերութիւնքս ՓԱԽԱԴԱՐՉ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և գնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանձառքներ, կարասիներ և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ Համայն Թուրքիոյ

36

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Սօռկիտիս խան.

ԾԱՆՕԹ.—Ցեւաքք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն ինչս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ելնէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիզմը կամ ուրիշ ապտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թաշկինակ մը, առանց ի գործ ածելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի ոտանց և կամանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զոյն ներդրելու համար Համբարդութեան կաշեաներուն։

Գործածման եղանակ. Ներկին առարկան բնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բանալ, կամ ապուռնդի յարով մը կամ փափուկ թրջուած մաներոյթին թեքելն կը չորնայ։

Զգուշանալ կիսներ։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է՝ ԼՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆՆ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վիվոտա, Պահանջոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շերլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։

78

THE CROWN PERFUMERY COMPANY

ՀՈՏՈՒԼՑ ՆԻՒԹԻՑ ԳԱՐԵՑԱԾ ԼՈՆՏՈՆԻ «ԹԱԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս գեղացուցիչները շատ խիստ են, և անգրաղդաւորելի են իրը բուրմունք ստուտութիւն և տեւականութիւն։ Աւասիկ անոնցմէ մէկ քանին անուններն.

ԹՈՒՆԿ, ՎԱՐԴ (Թունկի փայտ)	ՄԱՔՍԻՄԻԼԻԱ
ՎԱՐԴԻ ՎԻՍԼԻՔ (Մանշակ անուառաց)	ՀՈՒՐԻ ԳԱԼԳ
ԼԻԼԻ ՕՎ, ՏՀԻ (Ալիլի (Շուշան հովոյ)	ԷՍ. ՊՈՒՐԻ
ՀՈՒՆԱՅԻ ՐՈԶ (Հերման վարդ)	ՄԱՔՍԻՄԻՄԻԼԻԱ
ԳԻՆԻ ԷՅԿԼ ՊԼՈՒՄԲԻՍ	ԻԼԻԱՆ ԻԼԻԱՆ
ՀՈՒՆԱՅԻ ՀԵԼԻՈԳՐՈՓ	ՕՐՖԻՈՆԱՏՈՒ
ՊՈՒՆՊ ԼԱՆՍԹԻՍ	

Այս և սապէս ուրիշ հոտաւէտ նիւթերը մեծ հռչակ հանած են Եւրոպայի արքունեաց, ազնուականութեան և բարձր դասուն մէջ. իրենց հոտին փափկութեան և տեւականութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՆՑՅԵՐԲԱՆՈՅ ԳԱԼՈՆԻՆԻ ՋՈՒՐԻ, Ուրիշ ոչ է գործարանները եւրոպայի գերազանց։ Մէկ փոքր մասն կը բաւէ։

ՕԲԱԼԻՆ ՓՈՇԻ ԳԻՒՐՊԻ ՀԱՄԱՐ։ Այս փոշին յաջողած է մինչեւ հիմա բոլոր գործած ւանձերուն անց և ընդունուած է անուանականութիւնն և բարձր գասին։ Դիմաց գրպին փափկութիւն կուտայ, առանց հետք թողու, մարմնը կը պահպանէ արեւեն, հովեն, և փշրիչներ կ'արգիլէ։

Գնելու մասնաւոր գործակալ՝ ԼՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆՆ
Ընդհանուր մթերանոց
Վիվոտա, Պահանջոցին քով, կայսրական Ղալաթիա-Շերլիի Թրամուէյից։

Գրպոյ մասնաւոր գործակալներ՝ Ամբլիական ընդհանուր մթերանոց

231

Թիւ 95 և 97, Նիւքսիք Գալաթրըմ, Թրամուէյից կայարանին մօտ, Վիվոտայի պահանջոցին կից։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մէկ այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոչ և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱՓԱՒԱՆԱԿԱՆԱՊԱՅՆԻ ԿԱՄ ԲԵՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՕԵԻՒ

Այս նոր ներկը բաղադրեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Պարսկական կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկին որչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենն բնական երևոյթը տալ։ ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳԱՐԹՈՒԹՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Գլուխը երեցնել գործածելէ առաջ և փոքր բանակութեամբ հեղուկին դնել գլխաւորի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բուրդով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցուցնել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերն թրջին։ Ապա գլուխը լաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոգիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չտալով, ամանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամմը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին դէպքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթևապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆԴ ԳՈՒՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վիվոտա, Պահանջոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շերլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։

77

Ըստ սրում մայրաքաղաքիս վաճառականներէն ոմանք, տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր Ռուսական քաջաշուք մուճակները (լաֆթէ) կը վայելեն վերջին երկու տարիներս՝ իրենց վայելչութեամբ և հաստատութեամբ, այս տարի ալ բերել տուած են ուրիշ երկիրներէ մուճակներ, որք կը կեղծեն ոչ միայն ներքնային վրայ գրուած կնիքներուն ձեւերն և գոյները, հապա նաև կոմիր եռանկիւնը, պարտանձին կը համարիմ հասարակութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել այս կեղծերուն վրայ, ի վերուստ ներկայացնելով ռուսական մուճակներուն ճշմարիտ նշաններուն օրինակներն, որպէս զի Ռուս և Ամերիկեան ընկերութեան արտադրութիւնք, որոց միակ ներկայացուցիչն եմ յԻսրայէլ, չշփոթուին յիշեալ կեղծերուն հետ։

Կարելի է Ռուսական ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԸ գնել իմ վաճառատունէս, Մէջյանճրք փողոց, Թիւ 54 և 56 (Պոլիս) և հետեւեալ վաճառատուններէն։

Կ. Պոլիս, 8 Նոյեմբեր 1889 ԷՄ. ՄԷՐՃԱՆՈՅ

1. Միլ է էօն Արդիբէ, Պահչէ Գաբու, Թիւ 21
2. Իգիտոր, Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 433
3. Վէնդուրա եղբարք, Նիւքսէք Գալաթրըմ, 633։

Ծան. Գնուած ատեն ուշադրութիւն ընել թէ յիշեալ նշանները կան մուճակներուն վրայ։

907

ՀԱՅՈՒՆԵԿԱՆ ՕՐԱՑԱՔՓՈՒՆՔ

ԳԵՂԵՑԿԱՀԱՅՈՒՆՈՅ, ՄԵՐԱՊՆՈՅ ԳՈՅՆԵՐ, ՍԻՐԱՏ ՕՐԱՑԱՔՓԻԹԻ, ՄԻՀՏ ԹՎԵՐՈՎ։

Ընդամուն մը փորձը պէտք համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթերէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Բաղնիքն անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պէտք տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուընները պէտք առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի բուրմամբ։ Սապոնի գործուիչ յատկութիւնները զանգատեցուցեալ։ Ընչեստ կ'ընէ մարթի սեւութը, երեսի և ձեռքի ցաները, արևայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Ելնելով ամենեքեան թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Soutnampton Row). Ապրանքս կարելի ու Նիւս Եորք։ Ներկայացուցիչ՝ Ալբերտ Ֆրանսուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի Ֆ. և Ն. Քանիլիք եղբարց Բրիստանական դեղարանը։ 433 Մեծ փողոց Բերայ, Կոմոն Վարուանտ, Գալաթիա, Նիւքսէք Գալաթրըմ 95 և 97. Քիւշիւքեան եղբարց քով 77 Եկին Կօնիւ—, 31 Նէկի ճամի և 163 Մեծ փողոց Բերայի, և Իգիտոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 423։

61

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

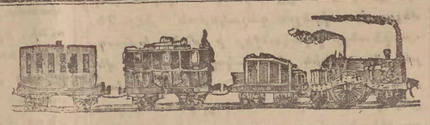

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 3 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ ցոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

ԹՎԻ ԱՆՈՒԱՄԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ

| | Ուղեւոր | | |